آیت‌الله‌العظمی نوری همدانی در پیامی به نشست حقوق بشر آمریکایی از دیدگاه رهبر معظم انقلاب

آمریکا در صدر لیست سیاه ناقضین اعلامیه جهانی حقوق بشر

اولین نشست تخصصی «حقوق بشر آمریکایی از دیدگاه رهبر معظم انقلاب اسلامی» با پیام حضرت آیت‌الله نوری همدانی و با سخنرانی آیت‌الله اراکی دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، حجج‌اسلام مبلغی رئیس مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی، حسینی کوهساری مدیر مرکز ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه، زمانی مسئول دفتر اجتماعی سیاسی حوزه‌های علمیه، قنبری معاون ارتباطات و بین‌الملل جامعة‌المصطفی العالمیه و اسکات ویتکوویچ تحلیلگر مسایل آمریکا، از سوی سازمان جوانان حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران و با همکاری دفتر نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای و دفتر اجتماعی سیاسی حوزه‌های علمیه ۲۱ خرداد در سالن آیت‌الله حائری مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، متن پیام حضرت آیت‌الله نوری همدانی به این همایش، به شرح ذیل است:

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم

«من قتل نفسًا بغیر نفس أو فساد فی‌الأرض فکأنما قتل الناس جمیعًا و من أحیاها فکأنما أحیا الناس جمیعًا ولقد جاءتهم رسلنا بالبینات ثم إن کثیرًا منهم بعد ذلک فی‌الأرض لمسرفون» (مائده/۳۲)

هرکس انسانی را بدون ارتکاب قتل یا فساد در روی زمین بکشد، چنان است که گویی همه انسان‌ها را کشته و هرکس انسانی را از مرگ رهایی بخشد، چنان است که گویی همه مردم را زنده کرده است.

در آیین اسلام رعایت حقوق انسان به‌معنای تمام مطرح است و ابواب وسیعی دارد. حق حیات اولین مطلب مهمی است که مورد تأکید قرار گرفته و آیه‌ای که ابتدای سخن مطرح شد، به‌خوبی بیانگر آن است که کشتن یک انسان بی‌گناه، به‌مثابه کشتن تمامی انسان‌هاست و گناه عظیمی محسوب می‌شود و یا در جای دیگری می‌فرماید:

«ولا تقتلوا أنفسکم إن الله کان بکم رحیمًا * ومن یفعل ذلک عدوانًا وظلمًا فسوف نصلیه نارًا وکان ذلک علی‌الله یسیرًا» (نساء/۲۹ ـ ۳۰)

در این آیه نیز تصریح می‌کند که یکدیگر را نکشید و هرکس چنین کاری را از روی تجاوز و ستم انجام دهد، به‌زودی او را در آتش می‌اندازیم و این کار برای خدا آسان است.

برخی تصور می‌کنند که حکم اعدام برای قاتلان و جنایتکاران، مخالف حقوق بشر است و حال آن‌که کیفر و مجازاتی را که اسلام برای قاتلان قرار داده است، برای حفظ حیات انسانی است و لذا می‌فرماید: «ولکم فی القصاص حیاة یا أولی الألباب لعلکم تتقون» (بقره/۱۷۹)؛ یعنی برای شما در قصاص، حیات و زندگی است اگر تعقل کنید. فلسفه قصاص برای حفظ حیات انسان‌هاست و چشم‌پوشی از مجازات و اعدام قاتلان، حق حیات دیگر انسان‌ها را به خطر می‌اندارد.

حرمت سقط جنین در اسلام نیز برای حفظ حق حیات انسان‌هاست و رعایت حقوق بشر محسوب می‌شود؛ ولی می‌بینیم که این کار در جوامع غربی هیچ منعی ندارد و طفلی که در رحم مادر است، به‌راحتی می‌کشند و حال آن‌که اسلام نه‌تنها برای او حق حیات قائل است؛ بلکه برای نطفه‌ای که در رحم مادر شکل گرفته و به او روح دمیده شده است، حق ارث هم قائل است.

اسلام عزیز حق حیات را نه‌تنها برای انسان‌ها؛ بلکه برای حیوانات نیز قائل است و رعایت حقوق حیوانات احکام بسیار زیادی دارد و در روایات زیادی به حقوق آنان پرداخته شده و به‌عنوان مثال: شکار حیوانات و کشتن آن‌ها به‌منظور خوش‌گذرانی، حرام گردیده است.

دومین حق که برای انسان‌ها مطرح است، حق کرامت است؛ بدین معنا که احترام، آبرو و حیثیت انسان‌ها باید محفوظ باشد.

کرامت انسان به دو دسته ذاتی و اکتسابی تقسیم می‌شود، خداوند انسان را اشرف مخلوقات خلق کرده است و می‌فرماید: «ولقد کرمنا بنی‌آدم وحملناهم فی البر والبحر ورزقناهم من الطیبات و فضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلاً»؛ (اسراء/۷۰) به‌درستی که ما فرزندان آدم را گرامی داشتیم و در خشکی و دریا بر مرکب‌ها و کشتی‌ها حمل‌شان کردیم و از چیزهای پاکیزه به ایشان روزی دادیم و آن‌ها را بر بسیاری از موجوداتی که خلق کردیم، برتری دادیم.

این کرامت ذاتی انسان‌هاست که به‌واسطه «نفخت فیه من روحی» مورد تکریم قرار گرفت و مسجود فرشتگان شد.

اما برتر از کرامت ذاتی کرامت اکتسابی و ارزشی است؛ چنان‌چه می‌فرماید: «إن أکرمکم عند الله أتقاکم»؛ (حجرات/۱۳) گرامی‌ترین شما نزد پروردگار با تقواترین شماست. متأسفانه برخی از نظام‌های حقوقی انسان‌ها نسبت به این کرامت ارزشی بی‌توجهند و حال آن‌که اسلام با طرح این مسئله می‌خواهد، انسان‌ها را در مسیر رشد اخلاقی و کمالی قرار دهد.

یکی دیگر از حقوق انسان‌ها حق تعلیم و تربیت است. اسلام نسبت به فراگیری علم و دانش بسیار تأکید دارد و در اولین آیاتی که بر پیامبر اکرم ﷺ نازل شد، می‌فرماید: «اقرأ باسم ربک الذی خلق * خلق الإنسان من علق * اقرأ وربک الأکرم * الذی علم بالقلم» (علق/۱ ـ ۴) که با دستور خواندن شروع و با نوشتن تمام می‌شود و یا می‌فرماید: «قل رب زدنی علماً» که به این معناست که فزونی دانش را همیشه از پروردگار طلب نماییم.

تکریم علم و دانش و دانشمندان در شرع اسلام بسیار مورد سفارش است و قرآن کریم نیز می‌فرماید: «هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون إنما یتذکر أولو الألباب» (زمر/۹)؛ آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند، یکسانند؟ البته این خردمندان هستنند که این تفاوت را می‌فهمند و یا جمله مشهور نبی مکرم اسلام ﷺ است که فرمود: «اطلبوا العلم من المهد إلی اللحد»؛ زگهواره تا گور دانش بجوی.

یکی دیگر از اصولی که در بحث حقوق بشر مطرح است، حق آزادی است؛ اصل آزادی در اسلام مورد پذیرش است و لیکن دارای حدودی است. در تمدن غربی و یا مادی‌گرایی چون افراد از قیود اخلاقی و عقاید دینی آزاد هستند، آزادی به مفهوم بی‌بند و باری است و انسان‌ها در شهوت‌رانی و پیروی از هوای نفس آزادند و حال آن‌که هدف اسلام از آزادی، تعالی و ترقی و تکامل آن‌هاست و آزادی بی‌قید و شرط و بی‌بند و باری جز سقوط اجتماعی و افزایش جرم و فساد و پوچ‌گرایی نتیجه دیگری ندارد.

در اسلام آزادی عقیده و مذهب، آزادی اندیشه، آزادی بیان، آزادی فعالیت‌های اقتصادی و مالکیت خصوصی، آزادی اختیار وطن و محل زندگی و امثالهم کاملاً وجود دارد؛ ولی همگی دارای حدود و شرایطی است که باید برای رعایت حقوق دیگران و رعایت مصالح جامعه در نظر گرفته شود.

در اسلام هیچ تفاوتی میان زنان و مردان در فعالیت‌های اقتصادی وجود ندارد و زنان نیز هم‌چون مردان حق فعالیت اقتصادی و مالکیت دست‌رنج خویش را دارند و همسران آن‌ها بدون اجازه‌شان حق دخالت در اموالشان را ندارند؛ لذا فرموده است: «للرجال نصیب مما اکتسبوا وللنساء نصیب مما اکتسبن» (نساء/۳۲) یعنی برای مردان از آن‌چه کسب کرده‌اند، بهره‌ای است و برای زنان نیز از آن‌چه کسب نموده‌اند، بهره‌ای هست؛ زنان مالک اموال خود هستند و هرچند مهریه‌ای باشد که از جانب شوهرانشان دریافت کرده باشند.

حق مساوات نیز یکی از موارد حقوق بشر است و قرآن کریم کم‌ترین تفاوت میان انسان‌ها را از نظر نژاد، زبان، مذهب، ملیت، رنگ و ثروت و امثالهم مردود دانسته و همه در برابر قانون و دادگاه از حقوقی برابر برخوردارند. در قرآن کریم تأکید شده است که: «یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر و انثی و جعلناکم شعوباً و قبائل لتعارفوا ان اکرمکم عندالله اتقیکم» (حجرات/۱۲)؛ ای مردم ما شما را از یک مرد و یک زن آفریدیم و شما را تیره‌ها و قبایل مختلفی قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید، اما بدانید که گرامی‌ترین شما در نزد پروردگار، با تقواترین شماست. در روایتی هم آمده است: «ایها الناس ان ربکم واحد و ان اباکم واحد، کلکم لادم و آدم من تراب .ان اکرمکم عند الله اتقاکم .و لیس لعربی علی عجمی فضل الا بالتقوی؛ مردم خدای شما یکی است و پدر شما هم یکی است و همگی شما از آدم هستید و آدم نیز از خاک است. و گرامی‌ترین شما با تقواترین شماست و هیچ عربی بر عجمی برتری ندارد؛ مگر به تقوا.

در اعلامیه جهانی حقوق بشر این پنج حق، یعنی حق حیات، حق کرامت، حق آزادی، حق تعلیم و تربیت و حق مساوات برای انسان مطرح گردیده است؛ جالب است در مکتب حیات‌بخش اسلام نیز همه این حقوق با احکام و شرایع آن کاملاً مورد توجه هست و هیچ مکتبی مانند اسلام و قرآن ارزش بشر و انسان را تبیین نکرده و این‌چنین او را مورد تکریم قرار نداده است. در اسلام حقوق همه [موجودات] محفوظ است؛ حقوق کلی انسان‌ها، حقوق والدین، حقوق همسران، حقوق فرزندان، حقوق همسایگان، حقوق عامه مردم و اجتماع، حقوق حیوانات، حقوق درختان و محیط زیست، همه و همه مورد توجه است و رعایت عدالت نیز از جمله مسایلی است که باز برای حفظ حقوق بشر در قرآن مورد توجه است و لذا می‌فرماید: «یا أیها الذین آمنوا کونوا قوامین لله شهداء بالقسط ولا یجرمنکم شنآن قوم علی ألا تعدلوا اعدلوا هو أقرب للتقوی واتقوا الله إن الله خبیر بما تعملون» (مائده/۸)؛ ای کسانی‌که ایمان آورده‌اید! برای خدا قیام کنید و به عدالت گواهی دهید و مبادا دشمنی شما با گروهی سبب شود که به عدالت رفتار نکنید! به عدالت رفتار کنید که به تقوای الهی نزدیکتر است و به‌راستی خدا به آن‌چه انجام می‌دهید، آگاه است.

اسلام، رعایت عدالت را حتی برای دشمنان مورد تأکید قرار می‌دهد. حال آیا این مکتب حقوق بشر را رعایت می‌کند یا دولت آمریکا و دول غربی که هرروز برای فروش جنگ‌افزارهایشان، در نقطه‌ای فتنه و جنگ برپا می‌کنند و حقوق مظلومان و بی‌پناهان را از بین می‌برند و نفوس انسانی را قتل عام می‌کنند و به صغیر و کبیر رحم نمی‌کنند.

کشتار مسلمانان میانمار، کشتار مردم مظلوم یمن زیر بمباران‌های آمریکایی، اسرائیلی و سعودی، کشتار ملت مظلوم فلسطین و لبنان توسط صهیونیست‌های غاصب، کشتار میلیونی مردم مسلمان در عراق، افغانستان، هند و پاکستان و سوریه و شمال آفریقا چه دیروز توسط استعمار قدیم و چه امروز توسط استعمار جدید نمونه‌های روشنی از نقض آشکار حقوق بشر توسط آن‌هاست که امیدواریم، روزی به سزای اعمال جنایتکارانه‌شان برسند و مظلومان دنیا از چنگ استکبار جهانی آزاد شوند و آن روز دور نیست؛ چراکه فرموده است: «الیس الصبح بقریب؟»

والسلام علیکم و رحمة‌الله برکاته / حسین نوری همدانی

■ حقوق بشر آمریکایی در عرصه‌های مختلف دچار چالش جدی است

بر اساس این گزارش، آیت‌الله محسن اراکی نیز در این همایش، اظهار داشت: حقوق بشر آمریکایی نمونه پیشرفته حقوق بشر سکولار در جهان است که در سه عرصه دچار چالش جدی است.

وی با بیان این‌که در عرصه تئوری، حقوق بشر سکولار از ارائه مبنای برهانی و قابل اعتمادی برای حقوق بشر و مکاتب سکولار برای ارائه یک مبنای قابل اعتماد ناتوان‌اند، افزود: ما معتقدیم، حقوق بشر آمریکایی با یک چالش اساسی در بعد تئوری روبه‌روست که این چالش قابل حل نیست و معتقدیم، حقوق بشر اسلامی مبتنی بر یک اصل برهانی و قابل استدلال است.

دبیرکل مجمع تقریب مذاهب اسلامی با بیان این‌که همه حقوق ریشه در اطاعت خداوند دارد، گفت: یکی از عالی‌ترین مقوله‌های فکری در فرهنگ اسلامی این مقوله بزرگ است که از خدای متعال سئوال نمی‌شود و او سؤال می‌کند.

وی ادامه داد: چالش دیگر حقوق بشر آمریکایی و سکولار در عرصه واژگان است که در آن تعریف درستی از واژگان نمی‌یابیم و تعریف ثابتی از ظلم و حق ندارند؛ لذا نظام سکولار نمی‌تواند تعبیر درستی را ارائه دهد؛ لذا در قراردادهایی که با آن‌ها داریم، باید به این موضوع بسیار دقت نماییم. دبیرکل مجمع تقریب مذاهب اسلامی، چالش رفتاری را از دیگر چالش‌های مهم حقوق بشر سکولار عنوان کرد و افزود: قبل از انقلاب شرایط به‌گونه‌ای بود که حوزه‌های علمیه، نظم خاصی نداشت و بعداز انقلاب حوزه قم از نظر سازوکار و نظم بسیار متحول شد و کارهای خوبی در آن انجام گرفت.

آیت‌الله اراکی عنوان کرد: ما محققان زیادی در حوزه داریم و تولید فکری که در حوزه علمیه قم صورت گرفته، از نادرترین تولیدات علمی در مراکز علمی است و از این نظر بسیار پیشرفته‌ایم؛ اما این تولید ما محبوس و منزوی است.

وی گفت: حوزه علمیه در تولید علم در همه عرصه‌ها خوب کار کرده است؛ اما این علم در دنیا و حتی در داخل کشور به‌خوبی عرضه نمی‌شود و دیگر این‌که تقسیم کار در حوزه‌ها وجود ندارد و این‌ها اشکالاتی است که هنوز وجود دارد و باید رسیدگی شود.

■ کار زیربنایی‌تری را در حقوق بشر باید انجام دهیم

حجت‌الاسلام والمسلمین مبلغی نیز در این نشست به چالش‌هایی که ادیان به‌خصوص دین اسلام را تهدید می‌کند اشاره کرد و گفت: در این زمینه کم‌کاری و قصور مطالعاتی و پژوهشی داریم.

وی اظهار کرد: آن‌چه در این زمینه تولید می‌شود، عرضه نمی‌کنیم و در موضع انفعال قرار گرفته‌ایم؛ لذا حوزه باید فضا و بستر چنین نگاه و فعالیتی را برای اسلام و امت اسلام فراهم کند.

عضو مجلس خبرگان رهبری، تصریح کرد: این نشست بسیار خوبی است که تشکیل شده؛ اما کافی نیست و کار زیربنایی‌تری را در حقوق بشر باید انجام دهیم؛ اعتراض‌های ما متناسب با حجم وضعیت جهانی نیست و می‌توانیم قوی‌تر و اساسی‌تر عمل نماییم.

وی با بیان این‌که در مقام مقایسه باید کار اساسی‌تری کنیم و به نظر می‌رسد که از کرامت باید شروع کنیم که هم حقوق بشر اسلامی و هم حقوق بشر امروزی غربی بر آن تأکید دارد، افزود: ما با دو سنخ از کرامت مواجه هستیم که عبارت‌اند از کرامت تکوینی و کرامت تشریعی و کرامت تکوینی یعنی این‌که انسان با کرامت آفریده شده است و هم حقوق بشر می‌گوید: انسان دارای کرامت ذاتی است هم میراث ما بر واژه کرامت تمرکز دارند.

حجت‌الاسلام والمسلمین مبلغی با اشاره به این‌که کرامت تشریعی هم به قانون‌گذاری و آداب و رسوم می‌پردازد، ابراز داشت: در ارتباط با کرامت تکوینی دو اختلاف با حقوق بشر امروزی داریم که اختلاف اول این است که آن‌ها در ابتدا کرامت را به خود انسان بازگشت می‌دهند؛ ولی ما نقطه شروع را الله می‌دانیم و اختلاف دیگر این است که آن‌ها می‌گویند انسان دارای کرامت است و به بعداز آن توجه نمی‌کنند؛ ولی ما به بعداز آن نیز توجه داریم.

وی مطرح کرد: از حیث کرامت تشریعی نیز آن‌ها به کرامت اجتماعی معتقدند که ما در اسلام و فقه اسلامی نیز به آن اعتقاد داریم و حوزه‌های علمیه باید ابعاد آن را ارائه کنند.

■ در مواجهه تمدنی مهم‌ترین رقیب ما دنیای غرب است

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری هم در این همایش، در ابتدا این سئوال را مطرح کرد که آیا تمرکز روی حقوق بشر آمریکایی راهبردی و استراتژی برای این برهه از انقلاب است یا خیر؟

وی با بیان این‌که نگاه مقام معظم رهبری فراتر از دنیای اسلام است، گفت: به عقیده ایشان مهم‌ترین ویژگی دنیای معاصر این است که در یک پیچ تاریخی قرار دارد و مسیر تمدنی تاریخ دست‌خوش تغییر می‌شود؛ در این راستا مسایلی چون بروز بحران‌های متعدد در نظام قبل، تغییر در مناسبات قدرت عرصه بین‌المللی، شکل‌گیری قطب‌های سیاسی و گذر از دنیای تک‌قطبی سیاسی و شکل‌گیری موج‌های بیداری اسلامی را از آن دست بیان نمودند.

مسئول مرکز ارتباطات و بین‌الملل حوزهای علمیه با بیان این‌که در این مواجهه تمدنی اقتدار تمدن دنیای اسلام روبه افزایش و تمدن‌های رقیب رو به افول است، تصریح کرد: در این مواجهه تمدنی مهم‌ترین رقیب ما دنیای غرب است و آمریکا مهم‌ترین محور تمدنی دنیای غرب به‌شمار می‌رود.

حجت‌الاسلام والمسلمین کوهساری با طرح این سؤال که در تمدن غرب که نشانه‌های افول، رکود و شکست آن وجود دارد و خود را نشان می‌دهد، چه نقاط ضعفی هست؟ گفت: چالش‌ها و آسیب‌های تمدن غرب برخی سیاسی و نظامی و برخی اخلاقی، اجتماعی، معرفتی و فکری است.

مدیر مسئول هفته‌نامه افق حوزه توضیح داد: تمدن غرب با محوریت آمریکا با چالش‌ها و بحران‌های جدی مواجه است؛ اما در این میان، بحران‌هایی وجود دارد که هویتی و حیثیتی است و آن حقوق بشر می‌باشد؛ چراکه بسیاری از اسناد بین‌المللی به حقوق بشر برمی‌گردد و بسیاری از اتفاقات بین‌المللی نیز در خلال آن ایجاد می‌شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین کوهساری با تأکید بر این‌که مباحث حقوق بشر برای آمریکا و تمدن غرب امری حیثیتی است، افزود: اگر بخواهیم با این امر مقابله کنیم، باید نقاط ضعف رقیب تمدنی را مد نظر داشته و علاوه بر تقویت مبانی خود، به‌فرموده مقام معظم رهبری روی موارد نقض حقوق بشر در آمریکا تمرکز و پیگیری کنیم.

مسئول مرکز ارتباطات و بین‌الملل حوزهای علمیه تصریح کرد: اگر این پروژه با جدیت دنبال شود، یکی از فوایدی که دارد این است که نشان می‌دهد، مبانی تمدن فکری غرب چقدر با اشکالات بنیادی مواجه است؛ فلسفه وجودی بسیاری از سازمان‌های بین‌المللی که موجب نفاق تمدن غربی است، برملا می‌شود و بسیاری از اقداماتی که تمدن غربی علیه دنیای اسلام داشته، رسوا می‌شود. وی با اشاره به این‌که تمدن غرب تمدن رسوایی است و خون‌بارترین جنگ یعنی جنگ جهانی دوم توسط دنیای غرب شکل گرفت، گفت: اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی که اتفاق افتاده، مبتنی بر مسئله حقوق بشر بوده و سال‌ها برای آن هزینه کرده و رسانه‌هایی روی آن سرمایه‌گذاری نموده‌اند.

■ کتاب اسناد لانه جاسوسی آمریکا در متن نظام آموزشی قرار بگیرد

این گزارش می‌افزاید حجت‌الاسلام والمسلمین محمدحسن زمانی هم در این نشست علمی، اظهار داشت: اگر قرآن را به‌عنوان کتاب وحیانی الگوی نظام آموزشی خود در حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها قرار دهیم، شاهد خواهیم بود که صدها آیه را به دشمن‌شناسی خداوند تخصیص داده است.

مسئول دفتر اجتماعی سیاسی حوزه‌های علمیه به اقدامات خصمانه آمریکا در طول ۴ دهه انقلاب و جاسوسی و توطئه علیه ایران اشاره کرد و گفت: کتاب اسناد لانه جاسوسی که چاپ شده، باید در مدارس، دانشگاه‌ها و حوزه‌ها مورد توجه واقع شود و عصاره آن به‌نحوی در متن نظام آموزشی قرار بگیرد که رهبری نیز روی آن تأکید کردند.

وی با بیان این‌که آن‌چه آمریکا در گذشته بر سر ما آورده است، مشابه آن را امروز بر سر ملت‌های دیگر وارد می‌آورد، افزود: طراحی کودتاهای مقدماتی، تحریک اقلیت‌های قومی کشور، طراحی جنگ تحمیلی و دستور به صدام برای حمله به ایران، بلوکه کردن بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار پول ایران در بانک‌های آمریکا، تحریم‌ها، حمایت از ۲۷۰ شبکه ایران‌ستیزی فارسی و ۲۰۰ شبکه غیرفارسی، مدیریت و حمایت از فتنه ۸۸ و... ، برخی دیگر از اقدامات آمریکاست.

■ شکل‌گیری هویت دینی شبکه ایمانی را در جهان ایجاد می‌کند

هم‌چنین معاون ارتباطات و بین‌الملل جامعة‌المصطفی العالمیه هم در این همایش، اظهار داشت: اگر هدف از انقلاب ایجاد تمدن اسلامی باشد، این تمدن اسلامی، هراسی را در نگاه برخی به‌وجود آورده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین قنبری با بیان این‌که اولین هویت دینی در جهان اسلام هویت واپس‌گراست که این جریان تحجری در دنیای اسلام، جریان افراط‌گرایی دینی را ایجاد می‌کند، تصریح کرد: در جهان عرب، ترکیه و ایران و برخی نقاط هم جریان نوگرا وجود دارد که تحت روشنفکری دینی مطرح است و نگاه آن‌ها به حقوق بشر، قبول صد درصدی آن‌چه حقوق بشر آمریکایی‌ها می‌خواهند، است.

وی گفت: جریان دیگر نیز جریان پساگراست که از آن می‌توان به نگاه انتقادی به دین، آزادی بیان و آزادی پوشش و حجاب اشاره کرد.

معاون ارتباطات و بین‌الملل جامعة‌المصطفی العالمیه توضیح داد: فهم دین بر اساس ابزار عقل صورت می‌گیرد و نظرخواهی از قرآن به طریق اجتهاد پویا برای پاسخ‌گویی به مسایل روز که یکی از آن مسایل، حقوق بشر است، باید صورت بگیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین قنبری گفت: شکل‌گیری هویت دینی شبکه ایمانی را در جهان ایجاد می‌کند که اگر این شبکه ایجاد شود، چند واژه را می‌توان دریافت که به‌وسیله آن می‌شود، به مصاف حقوق بشر آمریکایی رفت که برخی از این واژه‌ها عبارت‌اند از: عقلاینت، معنویت، اخلاق و عدالت‌طلبی در دنیا.

گفتنی است، حقانی حقوقدان بین‌الملل، اسکات ویتکویچ دانش‌آموخته دانشگاه هاروارد و تحلیلگر مسایل آمریکا نیز در این همایش به تبیین مسئله حقوق بشر آمریکایی پرداختند.

هم‌چنین در پایان نشست علمی «حقوق بشر آمریکایی از دیدگاه مقام معظم رهبری» بیانیه‌ای توسط امین انصاری دبیرکل سازمان جوانان حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران قرائت شد.